ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 87, Ocak 2019, s. 191-206

ISSN: 2148-2489 Doi Number: http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.14677

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date *26.12.2018*

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date *25.01.2019*

Dr. Öğr. Üyesi Nalân DANÂBAŞ
Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Anasanat Dalı
nalandanabas@gmail.com

TÜRK SERAMİK SANATINDA YERLEŞTİRME VE MEKÂN İLİŞKİSİ

Öz

1960' lı yıllarda ortaya çıkan yerleştirme sanatı çağdaş sanatın en etkili anlatım dillerinden biridir. Yerleştirme sanatında mekân, kendi taşıdığı bilgi kadar izleyicinin algılama ve görme biçimine bağlı olarak da farklılık göstermektedir. Sanatın kavramdan form' a dönüşmesiyle birlikte, mekânın da sanata dâhil edildiği bir gerçektir. Mekân, görmenin değil düşüncenin nesnesi olurken, insanlığın varoluşuyla beraber günümüze kadar gelen zihinsel bir süreçtir. 1960' lardan günümüze, Yerleştirme Sanatının, dünyada ve ülkemizde seramik sanatına etki ve katkısı büyüktür. 1970' lerde, Türk sanatında, artık taklide başvurmadan, sanatı sorgulayan anlayış, önemli değişimler meydana getirmiş ve bu anlayış yerleştirme ile birlikte, seramik alanında da sanatçının kendini ifade yöntemlerinden biri olmuş, 1980' lerin sonlarında da artış göstermiştir. Bu araştırma, 60' lardan başlayıp günümüzde de devam eden yerleştirme sanatının tanımını yeniden yapmak değil, dünyada ve ülkemizde seramik sanatına ve sanatçısına olan etkisini örneklerle incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Yerleştirme Sanatı, Mekân, Türk Seramiği

THE RELATION BETWEEN INSTALLATION AND SPACE IN TURKISH CERAMIC ART

Abstract

The installation art, which emerged in 1960s, is one of the most effective expression languages of contemporary art. In the art of installation, space differs depending on the perception and vision of the viewer as well as the information that the viewer carries. It is a fact that space is incorporated into art as well as the transformation of art from concept to form. While the space is the object of thought and not vision, it is a mental process that has survived to the present day with the existence of humanity. From the 1960s to the present day, the installation art has a great influence on the ceramic art in the world and in our country. In the 1970s, mentality of questioning art without referring to imitation in Turkish art, created major changes and with installation, this mentality became one of the self-expression methods for ceramic artists, showed increment during late 1980s. The aim of this research is not to redefine the definition of the installation art starting from the' 60s but to examine its impact on ceramic art and artists in our country and in the world.

Keywords: Installation Art, Space, Turkish Ceramics

1960' lı yıllarda batı sanatını anlamak için, o coğrafyaya ait siyasal, kültürel, bilimsel ve toplumsal gelişimlere bakmak gerekir. Sanayi Devrimiyle birlikte, sanayileşen kent toplumu ortaya çıkmış ve dünya yeni bir döneme girmiştir. Bu dönem, bireyin düşüncelerinde değişime neden olurken, 20. yüzyıla damgasını vuran büyük dönüşümleri de beraberinde getirmiştir. Dönüşüm, sanatta Avangard ile karşılığını bulmuştur. Avangard, sosyal ve politik alanda etkili olduktan sonra, sanat alanında da Dadaizm, Sürrealizm ve Aksiyon resminde kendini göstermiştir. Avangard, yeniliği temsil eden bir harekettir ve sanat alanında gelenekselliğe ait olan düşüncelere karşı gelmektedir. Tristan Tzara' ya göre Dada, "Bir protestodur; yıkıcı bir eylemdir. Mantığın yerle bir edilmesidir; işte Dada budur. Belleğin, arkeolojinin, geleceğin yıkımıdır. Dada Özgürlüktür. Çarpışan renklerin, zıtların birliğinin, grotesk şeylerin, tutarsızlıkların ifadesi; kısaca yaşamın kendisidir" (Antmen, 2008:122)

Kökleri Marcel Duchamp' a ve Kurt Schwitters' a kadar dayanan ve diğer disiplinlerden de destek alan Yerleştirme Sanatı melez (hibrid) bir tarzdır. Marcel Duchamp' ın hazır nesnesi biçimsellikten kavramsallığa doğru yönelmiş ve hayatın içinden birçok malzeme sanat yapıtı üretirken kullanılmaya başlanmıştır.

Berlin Dada grubuna katılmak isteyen ancak isteği reddedilen Kurt Schwitters, mekânı ele geçiren yapıtlar üretmeye ve evinin bodrumunda topladığı malzemelerle yerleştirmeler yapmaya başlamıştır. Ancak zaman içerisinde Dada, Konstrüktivizm ve Bauhaus da, geleneksel sergi mekânları değerini kaybetmeye başlamış, bunun neticesinde Marcel Duchamp, Kurt Schwitters ve El Lissitzky; sergileme mekânlarının çok önemli olduğunu ve galeri mekânlarının sanat yapıtını etkilediğini düşünmüşlerdir.

Yerleştirme sanatı, geleneksel olmayan, belirli bir mekân için yaratılan, mekânın anlamını kullanan ve izleyiciyi de içine alan, kapalı ve açık mekânlarda uygulanabilen bir sanat türüdür. Sanatın tüm dallarıyla ilişki içerisinde bulunan Yerleştirme Sanatı, malzeme kullanımı bakımından sınırsızken, kurgulanan sanat yapıtına izleyicinin de katılımıyla diğer disiplinlerden ayrılır. 1960' larda yerleştirme sanatı sadece karşıdan bakılan değil, içinde yaşanılan ve hatta sanatın bir parçası olan izleyici ile birlikte varlığını göstermiştir.

Andrew Benjamin'e göre,

" Yerleştirme (enstalasyon)' terimi, görsel sanatlar sözlüğünde yerini 20. yüzyılın sonunda almıştır. Benjamin' in 'On ınstallation' adlı yazısında belirttiği üzere, birçok sanatçı ve eleştirmen yerleştirmeyi, 'Gesamkunstswerk' kavramının bir anlatımı olarak, 'sanatların toplamı' olarak ele almaktadır. Çünkü yerleştirme, birçok disiplinden beslenen bir çalışma biçimidir. " (Atalar,2006:33)

1970' lerde mekânın öneminin daha çok ortaya çıkması ve yapıtın mekân duygusu olmadan kurgulanmasının imkânsız olduğu anlayışının temelleri atılmıştır. Bununla birlikte mekân, taşıdığı her türlü bilgi ile önemsenmiş ve mekânı yapıta dâhil etme çabası ortaya çıkmıştır. Bu anlamda sanat nesnesi kendi başınalığını, yitirmiştir. (Yerce, 2007:8)

Özellikle müze ve galeriler zorunlu sergi alanları olmaktan çıkmış, daha önce işlevi sanatı sergilemek olmayan mekânlar, bu işler için seçilmeye başlanmıştır.

"Arapça mekân sözcüğü, var olma anlamındaki 'hevn' sözcüğünden türemiştir, içinde bulunulan yer demektir" (Hançerlioğlu, 1978:117) Mekânın ikinci anlamı ise 'ev' ya da 'yurt' tur. Mekân, geçmişten günümüze en önemli öğelerden biri olurken, "oraya özel", "o yer" isteği, yerleştirme sanatçıları tarafından daima sorgulanarak oluşturulmuştur. Örnek verecek olursak Michelangelo bile "Davud" heykelinin dış mekân etkilerine dayanamaz görüşlerini reddederek, heykelin dış mekân şartlarına dayanıklı olacak şekilde "o yer' e" uygun yapıldığını savunmuştur. (Beykal, 1994:38)

"Mekânın sanat nesnesini içeren değil, kendisinin sanat nesnesi haline dönüştürülmesine ise 1960' lara yaklaşırken girişildi. Yves Klein' in Paris' de bir galeriyi 'Boş' ve buna yanıt olarak aynı galeride Arman' ın 'Dolu' adlı mekân kurgulamalarını, Christo' nun bir müze binasını sarıp sarmalamasını bugünün enstalâsyonlarının ilkleri saymamız gerekir" (Beykal, 1994)

Yerleştirme sanatı, sanat galerilerinin dışına çıkarak, önce kamusal alanlara daha sonra da doğaya yayılarak Yeryüzü sanatı adını almıştır. Meydanlarda, açık alanlarda ve sokaklarda kurgulanan yerleştirme çalışmaları, bulundukları coğrafyanın anlamını yüklenmişlerdir.

"Sanatçılar, yüzyıllarca doğayı yansıtan resim ve heykelleri yaparak, alışılmış mekânlar içerisinde sunmuş ve 60' lardan sonra 'manzara' mekâna dönüşerek yeryüzü sanatçılarının uygulama alanı olmuştur." (Antmen, 2008:251) Sokağa çıkan sanat, farklı mekân ilişkilerini de beraberinde taşımış ve estetiği sorgulamakla yetinmemiş çeşitli tartışmalara da zemin hazırlamıştır.

"Mekân' ın algılanması sürecinde mekân ve izleyen arasında kurulan ilişkide çok yönlü bir görsel oluşum söz konusudur. Mekân' ı algılama; mekânın fiziksel olarak verdiği kodların (boyut, renk, doku, ışık düzen, hareket gibi) algılayan kişi tarafından o mekâna ilişkin biriktirdikleri, yaşanmışlıkları, deneyimleriyle, kısaca tüm yaşantısının ezberiyle okunmasıdır. Mekan' a olan aidiyet duygumuz, ona ait maddi kültürümüzle, sosyal ve psikolojik çağrışımlarla bağlantılıdır" (Gezer, 2008:33-42)

1923 yılında Lissitzky "Proun" adlı eseriyle, mekânı sanat yapıtı olarak kurgulayan ve iki boyutlu yüzeyden üç boyutlu yüzeye geçen ilk sanatçıdır.

Norbert Lynton, Proun çalışmasını şöyle açıklamaktadır:

" Proun düz yüzey ile başlar, üç boyutlu konstrüksiyona ve oradan günlük yaşamın bütün unsurlarına geçer. Tüm mekânın konstrüksiyonudur, boyutları organize eder, mekânı hareketlendirmek, başlıca özelliğidir. Proun, yeni değerlendirilen malzeme ile mekânın yaratıcı biçimlenmesidir, bütünü içeren sanat kavramıdır." (Lynton, 1982:114)

Mekânı sanat yapıtı olarak kullanan/kullanmayan sanatçılar Paul Cumins, Tom Piper, Antony Gormley ve Ai Weiwei örnekleri üzerinden, yerleştirme-mekân birlikteliğine baktığımızda, seramik sanatçısı **Paul Cumins** ve sahne tasarımcısı **Tom Piper**, Britanyanın 1. Dünya savaşına katılmasının anısına, Londra Kalesini kırmızı seramik gelincikler ile kaplamışlardır.





Resim 1,2 - http://www.arkitera.com/haber/22235/londra-kalesini-gelincikler-sardi-15 Eylül 2018



Resim 3 - https://www.telegraph.co.uk/theatre/what-to-see/tower-of-london-poppies-creator-tom-piper-on-being-snubbed-by-th/ - 19 Kasım 2018

Savaşı ölüm olarak düşünen ve yaptığı araştırmaları sonucunda, bu savaşta 888.246 askerin öldüğü gerçeğinden yola çıkan, Paul Cumins kayıpları seramik çiçeklerle temsil etmiştir. Cumins, seramik malzemenin geçici ve kırılgan özelliği ile insanın kırılganlığı arasında bir ilişki kurmakta ve bu yerleştirmesi için tarihsel bir mekâna ihtiyaç duyduğunun altını çizmektedir. Tom Piper, ağlayan pencere metaforuyla, tüm gelinciklerin pencereden aşağıya gözyaşı gibi akmasını ve kalenin etrafına yayılmasını sağlamıştır.

Diğer bir yerleştirme sanatçısı, 1950'de Londra'da doğan **Antony Gormley**, insan bedeni ile mekân arasındaki ilişkiyi sorgulayan heykelleri, yerleştirmeleri ve kamusal sanat yapıtları olan önemli heykeltıraşlardan biridir. Çalışmalarını, insanın doğada nerede durduğuyla ilgili, temel sorulara cevap verecek şekilde, eleştirel bir yaklaşımla oluşturmuştur. Gormley, sanat mekânını,

sürekli olarak yeni davranışların, düşüncelerin ve duyguların ortaya çıkabileceği bir yer olarak tanımlamıştır.

Gormley' nin "Field" isimli 210.000 pişmiş figürden oluşan yerleştirmesi, sanatçının kendi ifadesiyle bulunduğu alanı işgal eden, mekânın formunu alabilen, izleyiciyi dışlayan ve ancak mekânın kapısından görsel erişim sağlanabilen bir konuma sahiptir.



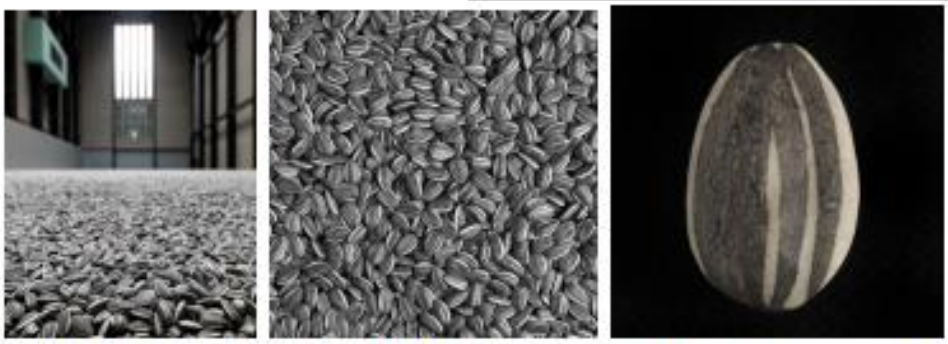
Resim 4,5 – "Field" http://www.antonygormley.com/sculpture/chronology-item-view/id/2249/page/434#p1 – 19 Kasım 2018

İnsanın varoluşunu ve dünya ile olan ilişkisini sorgulamak amacıyla, insan formunu kullanan Antony Gormly' nin bu yerleştirmesi çeşitli mekânlarda kurgulanmış ve figürler kurgulanan her mekânın şeklini alabilme özelliğine sahip olmuştur. Ancak her kurguda ve her mekânda, bir tek şey hiç değişmez, o da figürlerin her zaman izleyiciye bakmasıdır.



Resim 6 - https://www.google.com.tr/search?q=Antony+Gormley – 02 Aralık 2018

Bu araştırmanın konusuyla ilgili çağdaş sanatın en etkili figürlerinden biri olan diğer bir isim; Çin' de doğup büyüyen ve heykel, yerleştirme, küratörlük, fotoğraf, mimari, belgesel ve seramik alanında da projeler üreten çok yönlü politik aktivist bir sanatçı olan **Ai Weiwei** dir. Son yıllarda özellikle mülteciler konusunda yerleştirmeleri olan Weiwei' in 2011 yılında Tate Modern' de açtığı 'Sunflowers Seeds' adlı yerleştirmesi ise Mao metaforunu içermekteydi. Mao güneş, halkı ona bakan ayçiçekleri olarak yorumlamıştı. Ayçekirdeği bir taraftan da, yoksul olan halkın baskı ve belirsizlik dönemlerine ait dostluğa dair bir atıştırmalıktı. Ai için, ayçekirdeği, arkadaşlarıyla paylaştığı ortak bir Çin sokak eğlencesiydi. Sanatçı, yerleştirmesini Tate Modern mekânına yerleştirdikten sonra, izleyicinin çekirdeklerin arasında gezinmesini istemiş ancak Tate yönetimi, porselen malzemenin sağlıklı bir malzeme olmasına rağmen, ezilen parçaların tozlarının solunması olasılığına karşı buna izin vermemiştir.



Resim 7,8,9 - https://www.dezeen.com/2010/10/11/sunflower-seeds-2010-by-ai-weiwei/ - 02 Aralık 2018

Yüz binlerce porselen ayçiçeği tohumu, on santimetre derinliğinde ve 1000 metrekarelik bir alanı dolduracak kadar çok üretilmiştir. Bütün parçalar, imparatorluğun porselen üretimi ile ünlü olan Jingdezhen şehrinde üretilmiş ve 1300 derecede fırınlanmış, tek tek sırlanarak daha sonra 800 derecede tekrar pişirilmiştir. Ai Weiwei, sanatçının rolünün sadece sorunları gündeme getirmek değil, dönüştürmek de olduğuna inanmaktadır. Ai Weiwei' in bu yerleştirmesi, hem bireysel hem de toplumsal sorgulamalar oluşturmasıyla gündeme gelmiş ve Mao döneminde, Çin' de birey olmak ne demektir sorusu üzerine, düşünmek gerektiğine işaret etmiştir.



Resim 10,11 - Ai WeiWei, "Bubble", 2008, porselen, Watson Island, Miami,

http://www.wasapix.com/2010/06/06/ai-weiwei-field-2010-porcelain-installation-artbasel-com/

– 01 Aralık 2018

https://installationmag.com/tag/andy-warhol/ - 01 Aralık 2018

Sanatçının yapımı yaklaşık iki yıl süren diğer bir yerleştirmesi 100 mavi porselen küreden oluşan 'Bubble' çalışmasıdır. Kabarcıklar suyu ve gökyüzünü şehre yansıtır ve sürekli renk değiştirirler. Çin' de çok önemli bir sanat olan porselen, imparatorluğa aittir ve neredeyse Çin kültürüyle eş anlamlıdır. Projeninin yerleştirilmesi için özel olarak imparatorlara porselen üretilen bir alan seçilmiştir. Sanatçı çalışmalarında kavramın yanı sıra, her zaman geleneksel olanı çağdaş olana nasıl taşıyacağına odaklanmaktadır.



Resim 12,13 - Ai Weiwei, " Ghost Valley coming down the Mountain ", (2005-2006)

Ai Weiwei / Serge Spitzer „Ghost Valley coming down the Mountain", (2005–2006)

https://www.stylepark.com/de/news/zwanzig-jahre-gegenwart - 01 Aralık 2018

Türkiye' de Yerleştirme Sanatı ve Düşünsel Süreç, Kavramsal Sanat' a ilginin artmasıyla başlamıştır. Kavramsal Sanat bağlamında yapıt üreten sanatçıların dışında büyük bir kesim nesne yerleştirmelerini tercih etmiştir. Bu sanatçılar, özel bir mekâna ihtiyaç duymadan, kendi içinde sorgulayıcı yerleştirmeler yapmaktadırlar. Ancak, yapıtları vasıtasıyla mekanı sorgulayanlar arasında öncelikle Sarkis, Ayşe Erkmen, Osman Dinç, Serhat Kiraz, Ergül Özkutan, Canan Beykal ve Adem Yılmaz isimlerini sayabiliriz. (Okumuş,2015:31)

Çoğu yerleştirme sanatçısı, mekânı kullanırken, geçmiş zaman ve şimdiki zaman arasında bir bağ kurarak, yerleştirmesini sergileyeceği mekânı, zamanı sorgulayarak oluşturur. Örnek olarak; Almanya' da bulunan El De Haus' u verebiliriz. Hitler Almanya' sının gizli siyasal polis örgütünün (Gestapo) merkez olarak kullandığı ve aynı zamanda da Yahudilerin hapis yattığı bir binada, günümüz sanatçıları, şiddete karşı olan çalışmalarını, aynı mekânda kurgulamışlardır. 1970' lerden itibaren mekân olgusu sanatçıların projelerine göre biçimlenmeye başlarken, sergi mekânları eski bir fabrika, tarihi bir yapı (Yerebatan Sarnıcı, Kapalı Çarşı, Tophane-i Amire, Ayasofya Müzesi, Çemberlitaş Hamamı vb.) olabilmektedir. (Okumuş, 2015: 34)

Türkiye' de yaşanan siyasal, politik ve toplumsal olaylar her durumla olduğu gibi sanatla da paralellik göstermiştir. Yerleştirme sanatını ve düşünsel süreci de, bu olayların dışında tutmak olanaksızdır. 1968 ve 1970' li yıllar ülke için oldukça hareketli yıllardır. Ekonomik bunalımlar Dünyayı ve Türkiye' yi etkisi altına alırken 68 hareketini de beraberinde getirmiştir. 1971 Muhtırası ile artan ekonomik bunalım, toplumdaki hareketliliği geçici bir süre durdurmuştur. Ardından yaşanan 80 darbesiyle birlikte meydana gelen olağanüstü hal, yıllarca devam etmiş ve bu durum ülkedeki her bireyi etkilediği gibi sanatı ve sanatçıyı da etkilemiştir. Farklı disiplinlerden beslenen sanatçılar, sanatı sorgulamaya başlamış ve taklitten uzak durarak sanatı yorumlamaya çalışmışlardır.

Yerleştirme Sanatı 70' lerde mekânın öne çıkmasıyla kendini göstermeye başlamıştır. 80' li yıllarda müze ve kurum eksikliği doğrultusunda, Türk sanatı batı sanatının seviyesine gelemediği düşünceleri ve eleştirileri başlamış ve bu eleştirel yaklaşımlar karşısında Beral Madra yazdığı makalelerde pozitif düşünceleriyle Türk sanatının umut veren gelişmelerinden bahsetmiştir. 90' lı yıllarda ise, dünyadaki ekonomik ve siyasal dengelerin değişmesi ve toplumsal hayatı etkilemeleri sonucu, kültürel birikimle birlikte sanat birçok yeniliği de beraberinde getirmiştir.

Türk Seramiğinde Yerleştirme Sanatı

"1950' li yıllarda akademik anlamda seramik eğitimi başlayıncaya kadar, Güzel Sanatlar Akademisinde ve bir ölçüde Ankara Gazi Eğitim Enstitüsünde bu amaçla kurulmuş olan atölyeler sanat seramiğinin gelişmesini hazırlayıcı bir işlev üstlenmişlerdir. İlk defa 1957 yılında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu adı altında, Türk-Alman işbirliği ve İstanbul Teknik üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim Elemanı Prof. Sabri Oran' ın ve Stuttgart Güzel Sanatlar Akademisi Öğretim Elemanı Prof. Rudolf Schnek' in kurucu üyelikleriyle bir Bauhaus okulu örneği olarak, Resim, grafik, Seramik, Mobilya-İçmimarlik, Tekstil bölümlerinin oluşturulmasıyla kurulmuştur. O dönemde Türkiye' nin ilk çağdaş seramik sanatçısı ve seramik Bölümü kurucu üyesi olan Hakkı İzzet ve öğretim kurumlarında seramik atölyelerinin kurulması yolunda çaba harcamış olan İsmail Hakkı Oygar, Vedat Ar aynı zamanda yeni sanatçı kuşağının başarısına da önayak olmuşlardır." (Yeşiloğlu, 2009:128)

1950' lerde Türk seramiğinde teknik olanakların gelişmesiyle birlikte, sanatçıların da kendilerine özgü teknik, renk, söyleyiş ve biçimlendirme özellikleri de değişmiştir. Bu dönemde ve alanda çalışmış olan sanatçılar, Ayfer Karamani, Füreya Koral, Sabit Karamani, Sadi Diren ve Seniye Fenmen' dir. Bu grubun ardından 1960' larda Alev Ebuzziya Siesbye, Attila Galatalı, Beril Anılanmert, Bingül Başarır Erdinç Bakla, Candeğer Furtun, Filiz Özgüven Galatalı, Hamiye Çolakoğlu, Güngör Güner, Jale Yılmabaşar, İlgi Adalan, Tülin Ayta, Melike Abasıyanık Kurtiç, Tüzüm Kızılcan, Müfide Çalık ve Nasip İyem gelmektedir.

Seramik sanatında, mekânı kullanan/kullanmayan birçok Türk seramik sanatçısı bulunmaktadır. Bu araştırmada, yerleştirmelerde mekânla ilişkiye girerek yapıtını oluşturan ya da özel bir mekâna ihtiyaç duymayan ve sadece bir mekân içerisinde kendi sorgulamalarıyla yerleştirmeler yapan Türk seramik sanatçıları örneklerle verilmiştir.

Seramik malzemeyi yerleştirme sanatında kullanan ilk sanatçı **Candeğer Furtun**' dur. Furtun, 1959' da İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Seramik Bölümünü bitirerek 1961 yılında Amerika'ya gitmiş ve daha sonra yurtdışında elde ettiği birikimleri aktarmak, paylaşmak üzere yurda dönmüştür. Furtun' un figüratif çalışmaları zaman içerisinde yerleştirme sanatına doğru dönüşüm göstermiş ve insana bakış açısı onu parçalanmışlık kavramına götürmüştür. Bedenin küçük bir parçasından yola çıkarak bütünü ifade etme düşüncesi üzerine yapıtlarını oluşturmuştur.

Sanatçı isimsiz adını verdiği dokuz çift çıplak insan bacağını, Maçka Sanat galeri mekânına yan yana dizmiştir. Bu dokuz çift erkek bacağı, insanların dinlenmek ve şifa niyetine gittikleri hamamlarda sıra sıra oturmalarına bir göndermedir. Ancak erkeklerin bu oturuş biçimi bekleme odasını, toplu taşıma aracında bulunduğunu ya da başka bir mekânda olduğunu hatırlatabilir. Ayrıca iki yana açılmış bu erkek bacakları, erkeklerin gizli toplantılar yaptıklarına, imzalar attıklarına, erkek gücünün gizli kapaklılığına ve dışlayıcı tavırlarına gönderme yapmaktadır.



Resim 14 – http://www.freshartinternational.com/2018/01/16/fresh-vue-15-istanbul-bienial/img_9139/ 12 Kasım 2018

Resim 15 - https://tr.pinterest.com/pin/548102217124792724/ - 12 Kasım 2018

Sanatçının bedenin belli bölümlerini yapmaya yönelmesi; bütünün kaybolması, bedenin parçalarının önemi ve bedenin bir parçasıyla bütünü ifade edebilme düşüncesidir.

Furtun' un, 1994 yılında Maçka Sanat Galerisinde açtığı sergi için eleştirmen Kaya Özsezgin;

" Candeğer Furtun' un seramik-heykellerinde 1980' den bu yana insan olgusu, insan gövdesi üzerinde yorumlayıcı olmaktan çok bedenin değişik durumlarının, bölümlerinin getirdiği anlam vurgulanıyor. […] Önceki dönemlerde Koşma öncesi, Oturanlar, İzleyenler, Sırtı Dönükler gibi seramik heykel dizileri yan yana konduğunda dondurulmuş bir friz esprisinde klasik figüre göndermeler yapıyordu. Yeni yapıtlarında ise duvardan ayrılarak orta-ya üç boyutlu insan gövdesinin bacak, kol, eller gibi belli bölümleri ele alınarak bu organlar belli bir düzen içinde ortaya çıkarılıyor." (http://sanatokuma.blogspot.com/p/candeger-furtun.html)

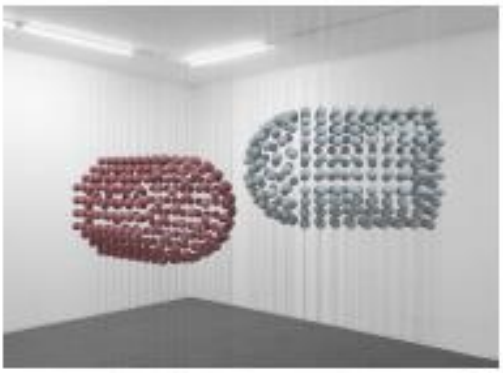
yorumunda bulunmuştur.

Bir diğer Türk seramik sanatçısı, 1960 yılında İstanbul' da doğan ve çalışmalarını Viyana'da sürdüren **Canan Dağdelen**, doğu ve batı olmak üzere iki kültür arasında hareket eder ve sanat yapıtlarında, parçaları bir araya getirerek bütüne ulaşır; yerçekimi ve hafiflik, varoluş ve çözülme, kırılganlık ve köklülük kavramları üzerine yapıtlar üretir. Ayrıca, yoğun bir şekilde mimariyle ilgilenen Dağdelen' in tercihi Yakın Doğu İslam Mimarisidir.

Tayfun Belgin' in, sanatçının çalışmaları üzerine düşünceleri şöyledir.

"Canan Dağdelen'in eserleriyle ilk kez karşılaşan kişi, onun resim yüzeyinden hareket ederek mekâna doğru yürüyen yaratımının çok-yönlü niteliği karşısında büyülenir. Bir yüzey olarak görülen, aynı zamanda mekânı da görünür kılmak gibi bir anlam içerdiği ölçüde, resim sanatı bir mekân sanatına dönüşür. Canan Dağdelen gibi, kültürler ara-

sındaki sınırda gezinen bir sanatçı için, öncelikli olarak mekânla çalışmak dışında bir yol da yoktur belki..." (http://canandagdelen.com/wordpress/wpcontent/uploads/2012/05/T_Belgin_text_2009_tuerkisch.pdf)





Resim 16 - Reflection / Yansıma, Porselen, çelik tel, 213 x 125 x 303 cm, 2015

Resim 17 - Atölyeden Pencereden, Beyaz kil, platin, çelik tel, 2 parça, her biri 70 x 2 x 110 cm, 2007

http://canandagdelen.com/works/works-2006/atolyeden-pencereden/ - 30 Kasım 2018





Resim 18,19 - Libellulidae II-Beyaz kil, çelik tel, akrilik plaka - 2005
http://canandagdelen.com/works/works-2005/libellulidae-ii/– 20 Eylül 2018

Canan Dağdelen, sanat yapıtlarında kavramları alışılmamış bir biçimde sorgularken, sosyolojik ya da arkeolojik bir bakış açısı ortaya koymaktadır. Ayrıca mekânla ilişkilendirdiği eserlerini minimalist bir tabana oturtmuştur.

1962 yılında İzmir' de doğan ve 1986 yılında Mimar Sinan G.S.F. Seramik Bölümünü bitiren Öğretim Üyesi **Lerzan Özer**' in 29 Mayıs–16 Haziran 2018 MSGSÜ Tophane-i Amire KSM Cam Altı Galerisi' nde "Kısa Çöpü Ben Çektim" isimli yerleştirmesinde, sanatçı tüm ruhunu daraltan ve boğan korkulardan yola çıkarken, insanların bir diğerine empati kurmadığını ve empati yoksunu günahkar bireylere dönüştüğümüzü söylemektedir. Özer, yerleştirmesinde zamanın içerisinde, yere bastığımız coğrafyada birey olarak telaş içinde, endişeli, tedirgin ve korku içinde yaşarken nefes alıp vermemiz zorlaşmaktadır sorgulamasını yapmış ve yerleştirmesi için 'içimi temizleme' sergisiydi ifadesini kullanmıştır.







Lerzan Özer - Nefes Al Nefes Ver " Kısa Çöpü Ben Çektim"

Resim 20-25 (Sanatçının Arşivinden)

Lerzan Özer' in "Beynim Kalbur Gibi" isimli bir diğer yerleştirmesi tamamen mekâna dair bir proje olurken seçilen mekân Cumhuriyet Halk Partisinin ilk yönetim binasıydı. Sanatçı yerleştirmesini şöyle açıklamaktadır

"Giriş mekânındaki karşılıklı iki duvar griye boyandı, üzerine Türkiye'nin ilk partisi olan Halk Partisi'nin, ilk genel kurulunda alınan "ilke kararları" cümlesi porselen harflerle yazıldı. Üçer üçer her iki duvara monte edilen altı adet metal saklama kabı, kırılmış, dökülmüş altı ilke parçalarını toplama amacı ile (yeniden ısıtılıp, sunulmalarına tepki olarak) konulmuştur. Burada yapılan çalışmada hedef alınan halk partisi değil mevcut, tutarsız ama büyük ümitler vadeden ülke politikası / politikacılarıydı. Her iki duvarın tam ortasına gelen merkeze de bir adet sembolik ideal mızrak/ok konuldu. Ok, her bireyin kendine ait, hala sahip çıkılabilir bir/birden çok ilkenin mevcudiyetini verme misyonunu vurguluyordu." (Sanatçının kendi arşivinden)



Resim 26,27 - Lerzan Özer, "Beynim Kalbur Gibi"-1993- Porselen, çelik mızrak&saklama kapları, kuru ağaç, gri boya, 15 x 12 m., (Sanatçının Arşivinden)



Resim 28 - Lerzan Özer, "Beynim Kalbur Gibi"- 1993- (Sanatçının Arşivinden ayrıntı)

Lerzan Özer, yerleştirmesine isim verirken,

"[...] Çünkü biz o sergiyi yaptığımız sene artık Türkiye' de politika adına hiçbir şeyin garantisi yok. Sıkı korunan altı ok bir taneye düşmüş, toplum olarak öyle bir muallakta kalmış, sahipsizlik var ki ; ben orada inançlarımız eleğe çevirdikleri için yerleştirmeme "Beynim Kalbur Gibi" ismini verdim." (Sanatçının Arşivinden)

şeklinde açıklama yapmıştır.

Marmara Üniversitesi G.S.F. Seramik ve Cam Bölümü Öğretim Üyesi **Şeyma Bobaroğlu**' nun "Kendine Dokunmak" isimli yerleştirmesini Elif Ağatekin aşağıdaki şekilde dile getirmiştir.

"Kadınların hayata karşı üzerlerine yüklenmiş tüm kimlikler, görevler ve davranış tutumlarının ötesinde kendi kendilerini seçebilmeleri çok kolay olmamakla birlikte günümüzde daha çok kadın tarafından deneyimlenmeye çalışılan bir gerçektir. Bu gerçekliği Şeyma Reisoğlu, "Kendine Dokunmak" adlı seramik eserinde aktarmaya çalışmıştır. Eserde, insan boyutunda başı kapalı bir kadın, taburede oturur vaziyette biçimlendirilmiştir. Üzerinde kollar, bacaklar ve göğsünün üst kısmını açıkta bırakan bir giysi vardır. Sol ayağını tabureye koyan kadın, sağ ayağının ucuyla, önünde açık duran bir deftere dokunmaktadır. Kadının sağında ve solunda, selvi ağacını temsil eden formlar durmaktadır. Bunlardan ileri doğru uzanan ve önde kavis yaparak birleşen beyaz seramik parçaları, kadını her iki taraftan sarmaktadır. Reisoğlu'nun eserinde, ana tema olarak kadının kendi cinsine has özellikleri koruyarak ve kısıtlayıcı toplumsal kurallardan kurtularak bireyselleşme yolunda gösterdiği çaba işlenmiştir. Reisoğlu'na göre kişinin kendi geleneği ve kültürünü anlaması önemlidir ama birey olmak için gerektiğinde onu kısıtlayan geleneksel yapıdan sıyrılması gerekir" (Ağatekin., 2016:87)



Resim 29,30 - Şeyma Bobaroğlu "Kendine Dokunmak"

http://dergipark.gov.tr/yedi/issue/21848/234930 - 25 Kasım 2018

Diğer bir yerleştirme sanatçısı olan **Birsen Cambaz**, kendi söylemiyle; yaşadıklarını biriktirip ürettiklerine konu eden bir sanatçı. 2002 yılında UPSD sanat merkezinde 'Proje: Atak' isimli sergisinde, 100 çift 37 numara kadın ayakkabıları yapmış ve yerleştirmesinin hakkında bilgi vermiştir.

"Aylardır ayakkabı üretiyorum. Alçalan, yükselen, rahatsız, bazen aksi yönde, renkli ve özellikle kadın ayakkabıları. Kırılganlıkları da bundan. Benim giydiğim ayakkabılara benziyor. Her biri üzerinde bir insan taşıyor. Pamuklara sarsanız yine kırılgan. […] Ayakkabılarım rahatsız, üstelik yolum zor ve uzun. Ezici her soru ve eleştiri ile topuklar daha sivri, ayakkabılar daha yüksek, daha kırmızı, biberin acılığı kadar etkili. Kırılgan ayakkabıları üzerinde duran özne kendi bedeninde ve ruhunda taşıdıklarını ne zaman ortaya çıkaracak? […] İki gün üst üste giyilirse, engebeli yollarda yürünürse, çamura girilirse. […] Yaralarımı sarar, yüzümü güneşe döner, acıyı düşünmeden yola devam ederim; yeni bir atak için" (Sanatçının Arşivinden)



Resim 31,32 – (Sanatçının Arşivinden)

Cambaz' ın bir diğer yerleştirmesi "Sırlı Çekmeceler" adlı projesidir. Çekmeceler, seramikte kullanılan ve camsı bir yüzey oluşturan 'sır' tabakasıyla kaplıdır. Tam da bu noktada, Cambaz' ın sırlı çekmeceleri, kendi bedeninin sırlarıyla bütünleşen, ona ait, mahrem, sadece onun bildiği, ona dair gizler taşıyan ve saklayan çekmecelere dönüşmektedir.



Resim 33,34 - https://www.instagram.com/explore/locations/547872549/birsen-canbaz-seramik-atolyesi?hl=en – 25 Kasım 2018

SONUÇ

Sanat nesnesi ve mekân arasında bir bağ kurmak isteyen sanatçı, 1960' lardan sonra sanat yapıtlarının sergilenmesi konusunda müze ve galerilerin dışında, farklı mekânlar seçmeye başlamıştır. Yerleştirme, biçimden çok kavrama yönelen, malzeme konusunda sınır tanımayan, mekân ve zamana öncelik tanıyan ve tüm disiplinlerden beslenen bir uygulama biçimidir. Gerçekte her bir yerleştirme, sergilendiği mekânın yeniden üretimi demektir.

Sanatın her disiplininden faydalanan, malzeme kullanımında ki sınırsızlık ve izleyicinin de katılımıyla yerleştirme sanatı diğer disiplinlerden ayrılır. 70' lerde mekân ön plana çıkarken, sanat üretimi galerilerde alınıp-satılan bir sanat nesnesi olmaktan çıkmış ve böylelikle yerleştirmenin temelleri atılmıştır. Ülkemizde 80' lerde yavaş yavaş litaratürde yer almaya başlayan yerleştirme, daha sonraları Çağdaş Türk Seramik sanatında da kullanılan bir ifade/anlatım dili haline gelmiştir. Geleneksel yapının aksine, görüş ve tutumlarında katı olmayan bir anlayış olarak ortaya çıkan yerleştirme, mekânın yeniden kurgulanmasıdır. Sanat yapıtları, ister o yere özgü ol-

sun/olmasın, izleyicinin de katılımıyla yerleştirmenin deneyimlenmesidir. Her yeni izleyici, yerleştirme yapıtın o anına tanıklık etmektedir.

Bu çalışma sonucunda, Türk seramik sanatçılarının yerleştirme sanatı bağlamında iki gruba ayrıldığı görülmektedir. Bazı sanatçılar, yerleştirmelerinde kavram ile birlikte mekânı, zamanı ve izleyiciyi işin içine katanken, bazıları da özel bir mekâna ihtiyaç duymadan, kendi içinde sorgulayıcı yerleştirmeler ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

Ağatekin, E., "Türkiye' de Kadın Gözüyle Kadın Olmak Sorunsalı ve Çağdaş Türk Seramik Sanatında İzlenimleri", Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi, Sayı:15, (2016)

http://dergipark.gov.tr/yedi/issue/21848/234930 25 Kasım 2018

Antmen, A., 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar, Sel Yayıncılık, 2008, İstanbul

Atalar,B.,A., Sanatta'Mekan'ın Deneyimlenmesi:Yerleştirme (Enstalasyon) Çalışmaları, yayımlanmamış yüksek lisans tezi,Ankara:Gazi Üniversitesi F.B.E.,2006

Beykal, C., Mekandan Mekan Kurgulamaya ve Ötelere, Gösteri Sanat Edebiyat Dergisi, Sayı:165, 1994, İstanbul

Hançerlioğlu, Orhan., Felsefe Ansiklopedisi, Cilt:4, 1978, Remzi Kitapevi, İstanbul

Gezer, H., Mekan ve Mekanın Algılanması, Mimarlıkta Malzeme Dergisi, Sayı:7, 2008, İstanbul

Lynton, N., Modern Sanatın Öyküsü, Çev: Çapan, C., Öziş, C., Remzi Kitapevi Yay., 1982, İstanbul,

Okumuş, S., Eser ve Manifestosu Bağlamında Kamusal Alanda Enstalasyon, yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi G.S.E., 2015

Yerce, N.,E., Enstalasyon ve Mekanı, yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul:İstanbul Üniversitesi, 2007

Yeşioğlu, D., Türk Seramiğinde Enstalasyon, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul:Marmara Üniversitesi, 2009

http://sanatokuma.blogspot.com/p/mekandan-mekan-kurgulamaya-ve-otelere.html - 10 Kasım 2018

sanatokuma.blogspot.com/p/candeğer-furtun.html – 13 Kasım 2018

http://complex.blogcu.com/yerlestirme-sanati-enstalasyon-nedir-vikipedi/7126778 - 18 Kasım 2018

http://www.mimarizm.com/haberler/gundem/bienal-notlari-1-istanbul-modern_128644 - 18 Kasım 2018

http://www.arkitera.com/haber/22235/londra-kalesini-gelincikler-sardi - 15 Eylül 2018

http://www.antonygormley.com/sculpture/chronology-item-view/id/2249/page/434#p1 – 19 Kasım 2018

https://en.wikipedia.org/wiki/Field_(sculpture) – 15 Eylül 2018

http://www.gucluanadolugazetesi.com/ai-weiwei-dair-porselene-dair-32060.html-19Kasım 2018

https://www.dezeen.com/2010/10/11/sunflower-seeds-2010-by-ai-weiwei/ - 20 Kasım 2018

http://artradarjournal.com/2010/10/23/ai-weiwei-fills-tate-moderns-turbine-hall-with-100-million-ceramic-sunflower-seeds/ - 20 Kasım 2018

http://canandagdelen.com/wordpress/wpcontent/uploads/2012/05/T_Belgin_text_2009_tuerkisch.pdf - 20 Eylül 2018

www.tate.org – 01 Aralık 2018

http://canandagdelen.com/wordpress/wpcontent/uploads/2012/05/T_Belgin_text_2009_tuerkisch.pdf - 17 Aralık 2018



Dergi Kapağı

ISSN: 2148-2489 YIL: 7 / SAYI: 87

ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

İÇİNDEKİLER

Hülya ÇERMİK - Birsen DOĞAN - Seyit ATEŞ - Kasım YILDIRIM
ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUMA ÇEMBERLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
PRESERVICE TEACHERS' VIEWS ON LITERATURE CIRCLES
s. 1-15

Elif GAZİOĞLU TERZİ
YEREL YÖNETİMLERE KADINLARIN KATILIMI SORUNU ÜZERİNE
WOMEN'S POLITICAL PARTICIPATION IN LOCAL GOVERNMENTS
s. 16-25

Abdulmecit CANATAK - Mehmet TÜTAK
HAYDAR ERGÜLEN'İN ŞİİRLERİNDE GELENEĞİN İZLERİ
TRACES OF TRADITION ON HAYDAR ERGULEN'S POEMS
s. 26-50

F.Emel ERTÜRK
RESİMDE PEYZAJ VE MATRAKÇI NASUH'UN PEYZAJ ANLAYIŞI
LANDSCAPE IN PAINTING AND THE LANDSCAPE UNDERSTANDING OF MATRAKÇI NASUH
s. 51-65

Turan GÜLER
PEYAMİ SAFA VE İDEAL GENÇLİK ALGISI
PEYAMİ SAFA AND THE IDEAL YOUNG PERCEPTION OF HIM
s. 66-80

Muharrem ÖZDEN
CODEX CUMANICUS'TA BULUNAN HAYVAN ADLARININ GÜNÜMÜZ ANADOLU AĞIZLARINDAKİ İZLERİ
THE PROJECTIONS OF ANIMAL NAMES USED IN CODEX CUMANICUS IN TODAY'S ANATOLIAN DIALECTS
s. 81-96

İçindekiler

Şenay TANRIVERMİŞ

TELEVİZYON DİZİLERİNDE ÖZNE VE İKTİDAR: SÖZ, EŞKIYA DÜNYAYA HÜKÜMDAR OLMAZ VE İSTANBULLU GELİN ÖRNEKLEMİ

THE SUBJECT AND POWER IN TELEVISION SERIES: SÖZ, EŞKIYA DÜNYAYA HÜKÜMDAR OLMAZ AND İSTANBULLU GELİN SAMPLES

s. 97-108

Senem ALTAN

DEĞİŞEN YÖNETİM ANLAYIŞINDA BÜROKRASİYE ÇÖZÜM ÖNERİSİ: ADHOKRASİ

SOLUTION SUGGESTION AGAINST BUREAUCRACY WITHIN CHANCING MANAGEMENT CONCEPT: ADHOCRACY

s. 109-125

Dilek ÇULHA - Harun TÜRKMENOĞLU

MODERN SONRASI SANATTA VE GRAFİK TASARIMDA ZİHİNSEL TASARLANAN MEKÂNLAR

MENTALLY DESIGNED SPACES IN POSTMODERN ART AND GRAPHIC DESIGN

s. 126-143

Ahmet ABDÜLHADİOĞLU

المعارضة الشعرية عند أحمد شوقي "دراسة تحليلية وتطبيقية"

ANALYSIS OF AHMAD SHAWQI'S DISPUTE POEMS IN TERMS OF SHAPE AND CONTENT

s. 144-153

Sabire YERLİKAYA - Hülya ŞEN ARSLAN

DOĞAL BİR RENK MADDESİ: KARMİN

A NATURAL COLORING MATTER: CARMINE

s. 154-162

Cem KARA

GRAFİK TASARIMCI OLMAYANLARIN PORTFOLYO OLUŞTURURKEN YAPTIĞI YAYGIN TASARIM HATALARI VE İLGİLİ TASARIM İLKELERİ

WIDELY MADE DESIGN MISTAKES IN CREATING PORTFOLIOS FOR NON-GRAPHIC DESIGNERS AND RELATED DESIGN PRINCIPLES

s. 163-178

Ahmet TERZİ

KOOPERATİFÇİLİK VE KOOPERATİFLERİN KURULUŞ İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

COOPERATIVES AND ACCOUNTING THEIR ESTABLISHMENT PROCEDURES

s. 179-190

Nalân DANÂBAŞ

TÜRK SERAMİK SANATINDA YERLEŞTİRME VE MEKÂN İLİŞKİSİ

THE RELATION BETWEEN INSTALLATION AND SPACE IN TURKISH CERAMIC ART

s. 191-206

Barış Kerem BAHAR

ANTON STAMITZ'İN HAYATI, FA MAJOR VIOLA D'AMORE KONÇERTOSUNUN VİYOLA TRANSKRİPSİYONU ANALİZİ

THE LIFE OF ANTON STAMITZ, VIOLA TRANSCRIPTION ANALYSIS OF THE F MAJOR VIOLA D'AMORE CONCERTO

s. 207-215

Haldun TURAN

KÜRESEL REKABET ORTAMINDA ÜRETİMİ ARTTIRMADA KULLANILAN ÜRETİM YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN UZMAN GÖRÜŞLERİ VE ELEŞTİRİLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

A RESEARCH ON PROFESSIONAL OPINIONS ON CONTEMPORARY MODELS USED TO INCREASE PRODUCTION IN GLOBAL COMPETITION MEDIA AND THEIR CRITICS

s. 216-229

Tolga KABAŞ

TÜRK TOPLUMUNUN SAĞLAM BİR AHLAK TEMELİNE OTURMASINI SAĞLAYACAK WEBERYEN SOSYAL EKONOMİ ÖNERİSİ

A WEBERIAN SOCIAL ECONOMY PROPOSAL FOR CONSTRUCTING A SOUND ETHICAL BASIS FOR TURKISH SOCIETY

s. 230-239

Barış YAMAN

TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME İLE İLGİLİ YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARIN KARŞILAŞTIRMALI EĞİTİM İLE İNCELENMESİ

EXAMINATION OF ACADEMIC STUDIES CARRIED OUT IN TURKEY IN REGARDS OF TEACHER TRAINING THROUGH COMPARATIVE EDUCATION

s. 240-253

Sadettin Volkan KOPAR - Barış KARAELMA

DEVLET ANADOLU LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK DERSLERİNDEKİ TÜRK MÜZİĞİ KONULARINA İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE ATTITUDES OF STATE ANATOLIAN HIGH SCHOOL STUDENTS IN MUSIC COURSES TO TURKISH MUSIC SUBJECTS

s. 254-270

Ahmet BAYRAKTAR

SERMAYE PİYASALARINDA BİLGİ ETKİSİ: BİST 30 UYGULAMASI

THE EFFECT OF INFORMATION IN CAPITAL MARKETS: BİST 30 APPLICATION

s. 271-293

Asiye ÇELENLİOĞLU

MODERN TÜRK VE MISIR EDEBİYATININ DOĞUŞ VE GELİŞİM EVRELERİNDEKİ BENZERLİKLER VE FRANSIZ EDEBİYATININ BU İKİ EDEBİYATA TESİRİ

RESEMBLANCE IN THE RISE AND DEVELOPMENT PROCESS OF THE MODERN TURKISH AND EGYPTIAN LITERATURE AND THE INFLUENCE OF THE FRENCH LITERATURE

s. 294-314

İçindekiler

Fatih BALCI

CEZVEDEN KÜLTÜRE 40 YIL: TÜRK KAHVESİ VE GELENEĞİ

FOURTY YEARS FROM THE COFFEE POT TO CULTURE: TURKISH COFFEE AND TRADITION

s. 315-328

Cıldız MAMIROVA - Hasan YILMAZ

BAŞARI KORKUSU VE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZYETERLİĞİN ARACI ROLÜ

THE ROLE OF SELF-EFFICACY IN THE RELATIONSHIP BETWEEN THE FEAR OF SUCCESS AND LIFE SATISFACTION

s. 329-354

Demet Ülkü GÜLPINAR SEKBAN - Makbulenur BEKAR

KONUTLAR İÇİN AÇIK ALAN ALTERNATİFİ; YEŞİL ÇATI

OPEN ALTERNATIVE FOR RESIDENTIALS; GREEN ROOF

s. 355-362

Yılmaz SERDAROĞLU

ARABULUCULUK MÜESSESİNDE LİYAKAT VE UZMANLIK KAVRAMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

A RESEARCH ON COLLABORATION AND SPECIALIZATION CONCEPTS IN MEDIATION

s. 363-370

Müge YUKAY YÜKSEL - Simel PARLAK - Çiğdem DEMİR ÇELEBİ

EBEVEYN TUTUMLARI, EMPATİ VE OTORİTERYEN EĞİLİMLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTAL ATTITUDES, EMPATHY AND AUTHORITARIAN TENDENCY

s. 371-382

Brilyant KİYMETLİ

SİYASİ SİSTEMLERİN ETKİLEDİĞİ MÜZİK VE EDEBIYAT DEĞİŞİMİNDE NAZIM HİKMET RAN VE FİKRET EMIROVA BAKIŞ

MUSIC AND LITERATURE EFFECTED BY POLITICAL SYSTEMS NAZIM HIKMET RAN AND FIKRET EMIROVA LOOK

s. 383-390

Şıhmehmet YİĞİT

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SPORTS AND STUDENTS' SOCIALIZATION LEVELS

ÖĞRENCİLERİN SPOR İLE SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

s. 391-398

Ayşe OKUYUCU - Serpil MENTEŞE

PELİTÖZÜ GÖLETİ VE ÇEVRESİNİN REKREASYONEL KULLANIMI VE DOĞAL ÇEVRE ÜZERİNE ETKİLERİ

THE RECREATIONAL USE OF PELİTÖZÜ POND AND ITS SURROUNDINGS AND ITS IMPACTS ON THE NATURAL ENVIRONMENT

s. 399-409

İçindekiler

Serkan GÖKBULUT

PEYAMİ SAFA'NIN BİR TEREDDÜDÜN ROMANI ADLI ESERİNDE YAPI VE İZLEK

THE CONSTRUCTION AND PERSPECTIVE IN THE NOVEL BİR TEREDDÜDÜN ROMANI OF PEYAMİ SAFA

s. 410-429

Damla ARSLAN

FRANZ KAFKA'NIN MEKTUPLARINDA BİR İMGE OLARAK UMUTSUZLUK

DESPAIR AS AN IMAGE IN FRANZ KAFKA'S LETTERS

s. 430-443

Muhammed Uğur AYTİMUR

İBN MİSKEVEYH VE KINALIZÂDE ALİ ÇELEBİ'DE ADÂLET DÜŞÜNCESİ: SİYASİ BİR KAVRAM OLARAK ADÂLETİN SERENCÂMI

JUSTICE INTELLECTION OF IBN MISKEVEYH AND KINALIZÂDE ALİ ÇELEBİ: CONSEQUENCE OF JUSTICE AS A POLITICAL CONCEPT

s. 444-455

Omar Yusuf ABDULLE

TURKEY'S OPENING UP FOREIGN POLICY IN SOMALIA

TÜRKİYE, SOMALİ'DE AÇILIM DIŞ POLİTİKASI

s. 456-472

Melahat ÖZĞAN

YABANCI DİLLER VE İKİNCİ YABANCI DİL ALMANCA ÜZERİNE

FOREIGN LANGUAGES AND SECOND FOREIGN LANGUAGE ON GERMAN

s. 473-482

Yavuz OKCU - Ayşe DİNÇ

NAMIK KEMAL ile MAĞCAN CUMABAYEV'İN GÖRÜŞLERİ IŞIĞINDA VATAN ve MİLLET DÜŞÜNCESİ

THE IDEA OF MOTHERLAND AND NATION IN THE LIGHT OF VIEWS OF NAMIK KEMAL AND MAĞCAN CUMABAYEV

s. 483-492

İlkay GÜLER - Aziz KONUKMAN

GİRDİ-ÇIKTI YAKLAŞIMI TEMELİNDE TÜRKİYE'DE GAYRİMENKUL SEKTÖRÜNÜN KONUMU

THE POSITION OF THE TURKISH REAL ESTATE SECTOR BASED ON THE INPUT-OUTPUT APPROACH

s. 493-508

Osman KUFACI

DOĞAN, MUHAMMET NUR (2017). ŞİİRİSTAN -İZAHLI VE ŞERHLİ DİVAN Şİ-İRİ ANTOLOJİSİ İSTANBUL: YELKENLİ YAYINEVİ, 543 S.

s. 509-513

İçindekiler

ASOSJOURNAL
Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Academic Social Science

DERGİ YÖNETİMİ

Editör
Dr. Özcan BAYRAK

Editör Yardımcıları

Dr. Rahil NECEFOV Dr. Celal EMANET Arş. Gör. Esra BAYRAK

Alan Editörleri

Dr. Nuran ÖZLÜK	Türk Dili ve Edebiyatı	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Cengiz ÖZMEN	Tarih	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. İbrahim ÇANKAYA	Sosyoloji	Uşak Üniversitesi
Dr. Rahil NECEFOV	Felsefe	Azerbaycan Milli İlimler Akademisi
Dr. Murat SUNKAR	Coğrafya	Fırat Üniversitesi
Dr. Ömer Tuğrul KARA	Türkçe Eğitimi	Çukurova Üniversitesi
Dr. Onur KÖKSAL	Eğitim Bilimleri	Selçuk Üniversitesi
Dr. Vedat AKTEPE	İlköğretim	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Murat KUL	Beden Eğitimi	Bartın Üniversitesi
Dr. Derya YILMAZ	Arkeoloji	Ankara Üniversitesi
Dr. Mutlu TÜRKMEN	Beden Eğitimi	Bartın Üniversitesi
Dr. Bilent ÖZKAN	Dil Bilim	Mersin Üniversitesi
Dr. İsmail BEKCİ	İşletme / İktisat	Nevşehir Üniversitesi
Dr. Tahir ÇELİKBAĞ	Güzel Sanatlar	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Serdar TUNA	Resim - İş Eğitimi	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Gülay KARŞICI	Müzik Bilimi	Marmara Üniversitesi
Dr. Süleyman KARACELİL	İslami İlimler	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Ahmet AKKAYA	Yabancılara Türkçe Öğr.	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Nesrin DELİKTAŞLI	Fransızca Müt. Terc. ABD	İstanbul Üniversitesi
Dr. Eyüp AKÇETİN	Yönetim Bil. Sis.	Balıkesir Üniversitesi
Dr. Oktay KIZILKAYA	İktisat	Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Ahmet KURNAZ	Özel Eğitim	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Fevzi RENÇBER	İlahiyat	Şırnak Üniversitesi
Dr. Kemal ÖZGEN	Matematik Eğitimi	Dicle Üniversitesi
Dr. Fatma ÜNAL	Sosyal Bilgiler Eğt. ABD	Bartın Üniversitesi
Dr. Nalan ECE	Muhasebe - Finans	Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.
Dr. Selahattin GÖNEN	Fizik Eğitimi	Dicle Üniversitesi

ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Dr. Selçuk SEÇKİN	Sanat Tarihi	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Dr. Barış ÇAYCI	Fen Eğitimi	Niğde Üniversitesi
Dr. H. Derya CAN	Hindoloji	Ankara Üniversitesi
Dr. Aşkım HATUNOĞLU	Psikoloji	Katip Çelebi Üniversitesi
Dr. Emine KOCA	Moda Tasarımı	Gazi Üniversitesi
Dr. Umut BALCI	Alman Dili Eğitimi	Batman Üniversitesi
Dr. Sevgi Sümerli SARIGÜL	Dış Ticaret ve Pazarlama	Erciyes Üniversitesi
Dr. Kasım TATLILIOĞLU	Gelişim Psikolojisi	Bingöl Üniversitesi
Dr. Yusuf GENÇ	Sosyal Hizmetler	Sakarya Üniversitesi
Dr. Mustafa YAĞBASAN	Genel Gazetecilik	Fırat Üniversitesi
Dr. Reşat ŞAKAR	Rus Dili ve Edebiyatı	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Editör, Yardımcı Editörler ve Alan Editörleri

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN - Marmara Üniversitesi - İstanbul / Türkiye
Prof. Dr. İsmail BEKCİ - Nevşehir Üniversitesi - Nevşehir / Türkiye
Prof. Dr. İbrahim KAVAZ - Bitlis Eren Üniversitesi - Bitlis / Türkiye
Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK - İnönü Üniversitesi - Malatya / Türkiye
Prof. Dr. Fenüze NURİEVA - Kazan Federal Üniversitesi - Kazan / Tataristan
Prof. Dr. Ali AKAR - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi - Muğla / Türkiye
Prof. Dr. İsmet EMRE - Bartın Üniversitesi - Bartın / Türkiye
Prof. Dr. Mehmet TÖRENEK - Atatürk Üniversitesi - Erzurum / Türkiye
Prof. Dr. H. Dilek BATİSLAM - Çukurova Üniversitesi - Adana / Türkiye
Prof. Dr. Alemdar YALÇIN - Gazi Üniversitesi - Ankara / Türkiye
Prof. Dr. Füsun TOPSÜMER - Ege Üniversitesi - İzmir / Türkiye
Prof. Dr. Zumrut KULİZADE - Anas Institute - Bakü / Azerbaycan

ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK - Kırıkkale Üniversitesi - Kırıkkale / Türkiye
Prof. Dr. Minaxanım Niriyeva TEKELİ - Qafqaz Üniversitesi - Bakü / Azerbaycan
Prof. Dr. S. Burak ARZOVA - Marmara Üniversitesi - İstanbul / Türkiye
Prof. Dr. İsmail ÖZSOY - Fatih Üniversitesi - İstanbul / Türkiye
Prof. Dr. Tahir BALCI - Çukurova Üniversitesi - Adana / Türkiye
Prof. Dr. Turgut Hacı ZEYREK - Karadeniz Teknik Üniversitesi - Antalya / Türkiye
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN - Akdeniz Üniversitesi - Antalya / Türkiye
Prof. Dr. Şebnem R. Temir G. - Haliç Üniversitesi - İstanbul / Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL - Ahi Evran Üniversitesi - Kırşehir / Türkiye
Prof. Dr. Turan ÖNDEŞ - Atatürk Üniversitesi - Erzurum / Türkiye
Prof. Dr. H. Ahmet ÖZDEMİR - Necmettin Erbakan Üniversitesi - Konya / Türkiye
Prof. Dr. Tuncer ASUNAKUTLU - Sıtkı Koçman Üniversitesi - Muğla / Türkiye
Prof. Dr. Hamza GÜNDOĞDU - Sakarya Üniversitesi - Sakarya / Türkiye
Prof. Dr. Ümit Gücenme GENÇOĞLU - Uludağ Üniversitesi - Bursa / Türkiye
Prof. Dr. Yılmaz KURT - Ankara Üniversitesi - Ankara / Türkiye
Prof. Dr. Ali YAKICI - Gazi Üniversitesi - Ankara / Türkiye
Prof. Dr. Azize M. ÖZGÜVEN - Yeni Yüzyıl Üniversitesi - İstanbul / Türkiye
Prof. Dr. Mustafa BULAT – Atatürk Üniversitesi - Erzurum / Türkiye
Prof. Dr. Yavuz ODABAŞI - Anadolu Üniversitesi - Eskişehir / Türkiye
Prof. Dr. M. Hakan CEVHER - Ege Üniversitesi - İzmir / Türkiye
Prof. Dr. Sudi APAK - Beykent Üniversitesi - İstanbul / Türkiye
Prof. Dr. Mustafa SEVER - Gazi Üniversitesi - Ankara / Türkiye
Prof. Dr. Tofiq ABDÜHASANLİ - Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK – Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Nadir İLHAN - Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Tarık ÖZCAN - Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Vedat ÇINAR – Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Cihan IŞIKHAN - Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri Tevfik HAMMAN - Sahoc Üniversitesi
Doç. Dr. Murat SUNKAR - Fırat Üniversite
Doç. Dr. Nedim BAKIRCI - Niğde Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim ÇANKAYA - Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet GÜNEŞ - Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Gülay KARŞICI - Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Bahir SELÇUK - Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman CAN - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Doç. Dr. Ganire HÜSEYNOVA - Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ergün SERİNDAĞ - Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Ersin OZANSOY - İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. İrfan KALAYCI - İnönü Üniversitesi
Assoc. Prof. Dr. Kulzhanova BAKYTGUL - KAZAKİSTAN
Ph. D. Rahil NECEFOV - Azerbaycan Milli İlimler Akademisi
Yrd. Doç. Dr. İnci Bilgin Tekin - De Montfort Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Fatih ÖZEK - Fırat Üniversitesi
Dr. Alireza ZADEGHAN - Tebriz Üniversitesi
Dr. Fatima HOCİN - Üsküp Blaje Koneski Filoloji Fakültesi
Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV - Siirt Üniversitesi

YURT DIŞI TEMSİLCİLERİ

Doç. Dr. Sabri Tevfik HAMMAN - Sahoc Üniversitesi – MISIR
Yrd. Doç. Dr. İnci Bilgin TEKİN - De Montfort Üniversitesi - İNGİLTERE
Dr. Rahil NECEFOV - Milli İlimler Akademisi - AZERBAYCAN
Dr. Alireza ZADEGHAN - Tebriz Üniversitesi – İRAN
Dr. Nasser NASIRI - Allameh Khoei Institute of Higher Education - İRAN
Assoc. Prof. Dr. Kulzhanova BAKYTGUL - KAZAKİSTAN
Dr. Faruk ÖZTÜRK - Bişkek - KIRGIZİSTAN
Dr. Celal EMANET - Garden State İslamic Center Vineland - New Jersey - USA
Doç. Dr. Leyla GADYİVEYA - Dağıstan Devlet Üniversitesi - DAĞISTAN
Yrd. Doç. Dr. Osman ERCİYAS - Lefke Avrupa Üniversitesi - KKTC
Assoc. Prof. Dr. Liailia Ihsanovna MİNGAZOVA - Kazan Federal Üniversitesi - TATARİSTAN
Yrd. Doç. Dr. Eman HAYAJNEH - Ürdün Üniversitesi – ÜRDÜN
Dr. Fatima HOCİN - Üsküp Blaje Koneski Filoloji Fakültesi - MAKEDONYA
Alina MİNSAFİNA - İstanbul Üniversitesi - RUSYA
LuanVARDARI - Prizren Üniversitesi – KOSOVA
Tarık DURAN - Belgrad Üniversitesi - SIRBİSTAN
Serkut Mustafa DABBAGH - IRAK

Yayın Kurulu ve Yurtdışı Temsilcileri

TARANDIĞI İNDEKSLER

SOBİAD (Sosyal Bilimler Atıf Dizini)
INDEX COPERNICUS
ACADEMİCKEYS
SIS (Scientific Indexing Services)
İSAM (İslami Araştırmalar Merkezi)
ASOS (Akademia Sosyal Bilimler İndeksi)

ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

OAJI (Open Academic Journals Index)
RESERARCH BİBLE
DRJI (Directory of Research Journals Indexing)
AKADEMİK DİZİN (Akademik Türk Dergileri İndeksi)
ICI (Indian Citation Index)
CITEFACTOR (Academic Scientific Journals)
TEİ (Türk Eğitim İndeksi)
SJOURNALS INDEX
JOURNAL INDEX
AJNS (International Publishing of Academic Journals)
ADVANCED SCIENCE INDEX
ACARİNDEX.COM (Akademik Araştırmalar İndeksi)
SCIENCE LIBRARYINDEX
SAIF (Scholars Impact)
SPARC (Institute of Technical Research)
SCHOLARSTEER (Scholarly Information)

Derginin Tarandığı İndeksler